

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Cap. I. De Francia generatim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

feu	}	Ciuitas Conuenarum, <i>Diocese de Cominges.</i>
		Ciuitas Confarannorum, vel Conforanorum, <i>Diocese de Conserans.</i>
OCTAVA		Ciuitas Boatum, id est Boius: <i>Capitalat de Buchs.</i>
VIENNEN-		Ciuitas Bearnensium, id est Bearnus, <i>Diocese de l'Esca.</i>
SIS,		
&		Ciuitas Aturensium, <i>Diocese d'Aire.</i>
		Ciuitas Vafatica, <i>Diocese de Bazas: le Bazadois.</i>
		Ciuitas Tarba, vel Castrum Begorra, <i>Diocese de Bigorre.</i>
NOVEMPO-		Ciuitas Eloronensium, id est, Elinia, <i>Diocese d'Ororon en Bearn.</i>
PVLANIA.		
PRÆSIDALIS		Ciuitas Elusatium, <i>le Territoire d'Ense en Gascogne.</i>

Porrò ita se habet Galliarum administratio in Notitiâ Imperij. Duo erant Præfecti Prætorio in Occidentali Imperio, vnus Italiae, alter Galliarum. Sub Gallico tres Vicarij Galliarum sub quo 17. Prouinciæ, Hispaniarum 7. Britannia 5. Erant igitur sub Præfecto Prætorio Gallia tres Dioceses, Prouinciæ 29. de quibus legatur Pancirolus cap. 3. de Notitia Imperij Occidentalis.

LIBER SEPTIMVS.

Gallia noua diuisio, seu Francia Regnum.

RIT hic liber paulò prolixior, vt pote patriæ nostræ consecratus, & Genti, quam selegit Deus vt esset veræ pietatis, & minùs fucatæ domicilium.

CAPVT PRIMVM.

De Franciâ generatim.

QVÆREMVS hoc capite Nomen, Quantitatem, Qualitatem, Linguam, Religionem, Mores & Politiam Franciæ, atque Francorum.

§. 1. *Nomen Francia.*

1. Quidam nomen hoc deducunt à Franconibus quorum meminit Tullius ad Atticum Epist. 10. lib. 14. quos Germaniæ populos esse volunt. Imperitè, hîc enim Cic. loquitur de militibus quibusdam Cæsaris, vt legenti constabit; hîc etiam alij legunt Frangones.

2. A Phirassis Ptolemæi Germaniæ populis, quam vocem Turnebus ridiculâ metamorphosi in Francos commutat.

3. A Francis item Germaniæ populis, ita dictis, quia sub Valentiniano primo leuati sunt tributo per decennium, quòd in bello contra Alanos optimè se gessissent: sic Alberus Crantzius. Fallitur, nam antea dicebantur Franci, vt mox ostendemus.

4. A Francis quorum primus omnium meminit S. Aurelius Victor, in Galieno. Hoc autem nomen non erat proprium populo, sed militaris societatis, à vocibus Germanicis *Freien*, & *Aufen*, quasi *Freiansois*: quarum prima *Liberum*, altera *Semideum*, & *Heroem* sonat. Hoc autè nomen sibi imposuere primò Ansuarij, quibus adiuncti sunt Salij; ideòque aliquando coniunguntur cum Francis, aliquando separantur, vt apud Sidonium Apollinarem. Hi autem simul Sicamborum fines occuparunt, vnde aliquando dicuntur Sicambri. Quæ verò de Franco Troiano scribuntur, & Sicambriâ vrbe ad Mæotidas paludes, ad fabulas amandamus.

§. 2. *Quantitas Francia.*

Longitudo eius desumitur ab extremâ Armoricâ ad Fl. Vari ostia, quæ ad maiorem circulum reuocata, dat leucas Francicas 337. ex vndecim gradibus totis cum 15. minutis ferè prouenientes.

Latitudo procedit ab vrbe Leocata *Locate*, ad Calesium *Calais*, & complectitur gradus nouem à 42. ad 51. qui reddunt 270. leucas nostrates.

§. 3. *Qualitas Francia.*

TOTA Regiò admodum temperata, humidior tamen, & ventis nonnihil obnoxia.

Fer-

Fertilitas. Terra suis est contenta bonis, non indiga mercis: ubique frumentum prouenit, ubique præterquam in paucis regionibus vites. Bituricensibus lanis quid mollius? oleo Prouinciæ quid pretiosius? ubique armenta, ubique greges, equi in aliquot prouinciis bellatores.

Diuitia ex frumento colliguntur, lino, lanâ, ferro, omnibus penè mercibus. Ex sale quantum pecuniæ ab Hispanis, Anglis, Batavis numeratur? Salinæ nobiles, Peccenses, Nannerenses, Santonenses. Nihil de Metallicis ferri dicam per totum Regnum sparsis, quarum nobilissimæ Niuernenses. Diuitiarum Francicarum sit istud argumentum quod posterioribus hisce bellis sumptus annuus Regiarum rationum sæpe extiterit 120. millionum, anno 1636. centum quinquaginta sex millionum.

Populosa. Nihil in eâ incultum, pagi quibusdam in locis prope modum sese contingentes. Censu habito sub Carolo IX. viginti milliones Francorum numerati sunt: vna Lutecia rebus exigentibus ducenta bellatorum millia educere potest. Sexcenta peditum millia, centum quinquaginta equitum reperiri posse in Galliâ putabat Richelius Cardinalis, qui intra quindecim dies militiam callerent. Certè hoc bello dicuntur trecenta hominum millia periisse.

§. 4. *Lingua Francorum.*

IDIOMA Francicum, Dialectus est linguæ Latinæ per Barbaros corruptæ, sicut & Italicum & Hispanicum. Quomodo autem hæc corruptio ad Francos peruenerit non est otij nostri.

§. 5. *Religio Francorum.*

DEFICIENTE penè Catholicâ Religione 5°. Christi sæculo per Europam, Barbaris Hæreticis eam occupantibus, selecta est gens Frâcica, Pagana tunc temporis, postea in Clodouæo, Christo consecrata, vt esset deinceps *tutela Pontificum, Ecclesia propugnaculum, fundamentum & caput Christianorum.* vt loquitur Bonifacius IX. Hinc Francici Reges Christianissimi dicti, quæ vox primùm legitur in Testamêto S. Remigij, à variis subinde Pontificibus Romanis vsurpata. Quamquam autem hinc emerferint hæreses, fuit

tamen Francia semper in capite, hoc est, in Rege sana. Annua exorsio sunt Francia Paschate, usque ad Carolum IX.

§. 6. *Mores Francorum.*

LEVISSIMIS moribus esse dicuntur, & eam leuitatem verbis, gestu, vestibus prodere. Vestes certè quotannis apud eos mutantur: hinc pictor Venetus Francum iussus pingere, nudum exhibuit cum panno, forficibus, & hoc lemmate, *vi uoles*: sed quod magis mirere ceteri Europæi præter Hispanos & Italos eorū more vestiri ambiunt. In bellis primo impetu omnia perrumpunt, at ex victoriarum gloriâ vix vllum olim referebant fructum, vt nostri etiam queruntur Annales; nunc verò bello parat non minùs retinent constantè, quàm fortiter occuparunt. In Principem suum obseruantissimi sunt, quem vitæ, fortunis, liberis anteferunt. Francia Nobilitate nulla in orbe generosior, nulla gens vitæ prodiga magis, sed in duella propensior, quæ hæcenus Principum edictis, & gladiatorum suppliciis tolli non potuerunt. Magnus apud eos literis honos in omni genere doctrinarum. Serui in Francia nulli, & quicumque littus Francicum seruus attingit, libertate fruitur. Franci omnes splendidi, hospitales omnes, exterorum plerumque amantiore, quàm suorum.

§. 7. *Politia Francorum.*

VNICVM Regem agnoscit Francia primogenitum, nobilem, virum. Mulieres semper explosæ sunt, seruatus ad literam horum verborum sensus, *lilia neque serunt, neque nent*. Monarchiæ fundamentum Salicæ leges, quas alij sic dictas esse volunt, quòd in his plerumque ista verba repetantur si aliquis, si aliqua; alij à Sale quòd tãquam Sal incorruptibiles, alij ab aulâ vulgò *vale*, in quam proceres de Rep. acturi conueniebant, alij à Fl. Sala iuxta quem incoluerunt, siue ille cadit in Manum ad Gemundam, siue alter qui postea Naualia dictus in quem Rhenus immissus est à Druso.

In Francia duodecim Pares, *les douze Pairs de France*.

CLE-	{ Rhemensis Archiepif. Laudunensis Episc. Lingonensis Episc.	} DVCES,		

RICI } Bellouacensis Episc. }
 S E X. } Catalaunensis Episc. } COMITES.
 } Nouiodunensis Episc. }

LAI- } Burgundiæ }
 } Aquitaniæ } DVCES.
 } Normanniæ }

CI } Tholofæ }
 S E X. } Campaniæ } COMITES.
 } Flandriæ. }

Ordo celeberrimus S. Spiritus ab Henrico III. excitatus, cum S. Michaëlis ob communitatem vilesceret. In bello summa dignitas Comitis stabuli *le Connestable*, hunc excipiunt primùm duo, mox quatuor, tandem plures Marefcalli. In pace iuridicundo præest Cancellarius, lingua Regis; hinc Magistri libellorum supplicum *les Maistres des Requestes*, Magnum Consilium *le Grand Conseil*, Parlamentum *la Cour de Parlement*, Rationum Magistri, *les Maistres des Comptes*, Curia Adiutorum *la Cour des Aydes*. Fisco præest Superintendens, cui adiuncti quatuor Intédentes, &c. vna penes Regem administratio quia Reip. status hic planè Monarchicus: Rex audit disceptantes, ille vnus quid opus sit facto pronunciat.

CAPVT II.

Totius Francia Methodica diuisio.

EX antiquioribus diuisionibus, & iam obsoletis concinnamus tibi diuisionem hanc, vt tam multas prouincias ad pauciores partes reuocemus. De NEVSTRIA, seu Francia Occidentali sæpe loquuntur historiæ Nortmannorum. DE FRANCIA ORIENTALI seu Ducatu Franciæ fit mentio in manuscripto Codice Centulensi qui nondum vulgatus est. De regnis BVRGVNDIÆ & ARELATENSIS magna cõtrouersia: ex multis opinionibus eam amplexi sumus, quæ rei nostræ Geographica meliùs conueniret. AQVITANIAM tantùm terrarum occupasse miraberis? quid si ad Comitatum Barcinonensem extenderem, dicerem aliquid contra historiam? Nonne Vicecomes Benearnensis Eduardo Duci Aquitaniæ submittere se coactus est; nõnne item Aruerniæ Comites eundem agnouerunt Dominum? Quin & Occitaniam *le Languedoc*, ei annexam esse sub primâ Dynastiâ legimus. Hâc tamen diuisione tantùm ad memoriam vttere.

Bbb ij